CONSILIVM DELECTORVM CARDINALIVM. ET ALIORVM PRÆLATORVM,

de emendanda Ecclesia. S. D. N. Papa Paulo 3. ipso iubente conscriptum & exhibitum an. 1538.

Libellus verè aureus.

Ante annos 70. in Concil. Tridentino primùm editus: deinde Romani Antichristi tyrannico iussu iniustè suppressus.

Nunc autem ab interitu vindicatus & *denuo recusus.*

Ex Bibliotheca W. Crashaui *in Theol. Baccal. & verb. Diu. ap. Temp. prædic.*

Luc. 19. 22.
Ex ore tuo serue nequam, &c.

LONDINI,
Excudebat Felix Kyngston, sumptibus *Richardi Boyle.* 1609.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI AC DOMINO: Pastori vigilantissimo, D. D. *Tobiæ Matthæo Ebor. Archiepiscopo, &c.*

Scripsere multi multa, (Reuerendissime Præsul) de notis siue signis Ecclesiæ: Bellarminus, Bozius, Coccius, Costerus aliiq;, partim nostra, partim Latina lingua: Costerus tres, Coccius 5. Bellarminus 15. Bozius 100. alij plures, alij pauciores notas assignant: at omnes de Romanæ Ecclesiæ Sanctitate, *quasi nota præcipua & infallibili, magnopere gloriantur: si de Romana Ecclesia quæstio sit; respondent, Est vna* sancta *Catholica Apostolica: si de Papali sede;* Sancta *sedes Apostolica: si de pontifice Romano;* Pater sanctissimus: *si eum alloquũtur;* Sanctitas vestra. *Oh quàm* sancta omnia! *At quàm male hæc consentiant, & (ne quid grauius dicam) quàm non* sancta, *imo quàm insanabilis hæc synagoga, libellus iste pro me loquatur. Vnde præsentes posteriq; facilè iudicabunt,* Romam *esse mysticam illam (de quâ propheta)* Babylonem, quæ non vult sanari: *Idq; non ex testimonio Caluinistarũ aut Lutheranorum; sed ex ore proprio & spontanea confessione ipsorum patrum purpuratorum, & aliorum ipsius Papæ mancipiorum & creaturarum.*

Bellar de not. Eccl. lib. 4. in cap. 2. tom. 2. Bozius de signis eccles iæ. Costerus Enchiridio Coccius in thesauro catholico tom. 1. lib. 8.

At quid ad hæc Papistæ? facilè nimirum respondebunt, falsa hæc omnia, & à nobis conficta ad faciendum populũ nostrum, & ad inuidiam Romanæ Ecclesiæ conflandam, &

sanctæ sedi Apostolicæ. Audiant igitur quid de hoc nouem-virali concilio *non Caluinus, non Lutherus, non Vergerius, non Bucerus (nostri) non Sleidanus in suis commentarijs, sed* Espencæus *Papista, Sorbonista, & Episcopus, & inter doctissimos & integerrimos, melioris notæ (cui etiam Papa Paulus 4. Cardinalatum obtulit.) Sic ille.*

Commentar. in Tit. cap. 1.

Tot annis omnium votis expectatum concilium Paulus 3. indixit, delectis primùm nouem viris doctissimis & grauissimis, qui ab eo iussi Ecclesiæ scandala corrigere, qui primùm non celauerant eius sanctitatem, hodiernorum malorum inde principium fuisse, quòd prædecessorum suorum nonnulli prurientes auribus. *Et quæ sequuntur verbatim excerpta ex hoc libro. Et ibidem:* Huic autem Nouem-virali concilio adeo Paulus Papa non acquieuit, &c. *Et Paulo post.* Atqui nouem viri argumento plane insolubili probauerant, magnum abusum esse, &c. *Respondeat igitur non mihi, sed* Espencæo *suo, qui hæc à nobis ficta suspicabitur: imo fingant & confingant, & fingendo figant dogmata sua papistæ: Nos ea tantùm producamus, quæ vera, quæ indubitata.*

Tam clarum & celebre testimonium & omni maius exceptione, vi veritatis ex ipsorum inimicorum conscientijs extortum, astu & fastu Papali huc vsque suppressum & extinctum fere, ab internecione iam vindicatum & ex superiorum consilio luci restitutum, sub augusto tuo nomine posteritati consecratum & commendatum velim. Vale & viue diu felix pater & patrone, mihi semper suspiciende. Ex Musco nostro. Temp. Lond. April. 20. 1609.

R.P.V. Multis nominibus deuinctissimus,

W. Crashaw.

LECTORI.

SI iſtius nouem-viralis concilij vberius & luculentius teſtimonium quis requirat, is ſciat quòd libellus iſte ad verbum extat in Tom. 3. Concil. Edit. per Crab. editionis Colon. 1551. at in omnibus alijs editionibus pontificiorum furto & fraude deſideratur.

Hoc te (lector) latere nolui.

Vale, & fruere, & me precibus adiuua.

W. C.

CONSILIVM DELECTORVM CARDINALIVM ET aliorum Prælatorum, de emendanda Ecclesia. S.D.N. Papa Paulo 3. ipso iubente conscriptum & exhibitum anno 1538.

BEATISSIME PATER, Tantum abest, vt verbis explicare possimus, quàm magnas gratias Respublica Christiana Deo Opt. Max. agere debeat, quòd te Pontificem hisce tẽporibus, ac Pastorem gregi suo præfecerit, eámque quam habes mentem dederit, vt minimè speremus cogitatione eas quas Deo gratias debet, consequi posse: nam spiritus ille Dei, quo virtus cœlorum firmata est, vt ait Propheta, labantem, imò ferè collapsam in præceps Ecclesiam Christi per te huic ruinæ manum, vt videmus, supponere decreuit, eamq; erigere ad pristinam sublimitatem, decoriq; pristino restituere: Certissimam diuinę huius sententię coniecturam nos facere valemus, quibus Sanctitas tua ad se vocatis mandauit, vt nullius aut commodi tui, aut cuiuspiam alterius habita ratione, tibi significaremus abusus illos, grauissimos videlicet morbos, quibus iam pridem Ecclesia Dei laborat, ac præsertim hæc Romana Curia, quibus effectum prope est, vt paulatim

paulatim ac ſenſim ingraueſcentibus peſtiferis his morbis magnam hanc ruinam traxerit, quam videmus. Et quoniam Sanctitas tua Spiritu Dei erudita, qui, vt inquit Auguſtinus, loquitur in cordibus nullo verborum ſtrepitu, probè nouerat principium horum malorum inde fuiſſe, quòd nonnulli Pontifices tui prædeceſſores prurientes auribus, vt inquit Apoſtolus Paulus, coaceruauerunt ſibi magiſtros ad deſideria ſua, non vt ab eis diſcerent, quod facere deberent, ſed vt eorum ſtudio & calliditate inueniretur ratio, qua liceret id, quod liberet: inde effectum eſt, præterquàm quod principatum omnem ſequitur adulatio, vt vmbra corpus: difficillimuſq; ſemper fuit aditus veritatis ad aures Principum, quòd confeſtim prodirent Doct. qui docerent Pontificem eſſe dominum beneficiorum omnium: ac ideo cum dominus iure vendat id quod ſuum eſt, neceſſariò ſequi, in Pont. non poſſe cadere Simoniam, ita quod voluntas Pontificis, qualiſcunq; ea fuerit, ſit regula qua eius operationes ac actiones dirigantur: ex quo procul dubio effici, vt quicquid libeat, id etiã liceat.

Ex hoc fonte, Sancte Pater, tanquam ex equo Troiano irrupere in Eccleſiam Dei tot abuſus, & tam grauiſſimi morbi, quibus nunc conſpicimus eam ad deſperationem ferè ſalutis laboraſſe, vel manaſſe harum rerum famam ad infideles vſque. Credat Sanctitas veſtra ſcientibus, qui ob hanc præcipue cauſam Chriſtianam religionem derident adeò, vt per nos, per nos inquimus, nomen Chriſti blaſphemetur inter gentes. Tu vero Sanctiſſime Pater, & verè ſanctiſſime, edoctus à ſpiritu Dei, præter veterem illam tuam prudentiam, cum totus in hanc

curam

curam incubueris, vt ſanatis ægritudinibus Chriſti Eccleſia tuæ curæ commiſſa, bonam valetudinem recuperaret, vidiſti, ac probe vidiſti, inde incipiendam eſſe medicationem, vnde primùm ortus eſt morbus, ſecutuſq; doctrinam Apoſtoli Pauli, vis eſſe diſpenſator, non dominus, & fidelis inueniri à Domino: imitatus etiam ſeruum illum, quem in Euangelio Dominus præfecit familiæ ſuæ, vt det illis in tempore tritici menſuram, ac propterea decreuiſti nolle quod non liceat, nec vis poſſe quod non debes. Ideoq; nos ad te accerſiuiſti, imperitos quidem ac tam magno negocio impares, non parum tamẽ affectos cum honori & gloriæ Sanctitatis tuæ, tum præcipue inſtaurationi Eccleſiæ Chriſti, ac grauiſſimis verbis iniunxiſti, vt omnes hos abuſus colligeremus, tibiq; illos ſignificaremus, obteſtatus nos reddituros eſſe rationem huius negocij nobis demandati Deo optimo, ſi negligenter ac infideliter ageremus. Atque vt omnia liberius inter nos tractari poſſent, tibiq; à nobis explicari, iureiurando nos obſtrinxiſti, addita etiam excommunicationis pœna, ne cuipiam aliquid huius noſtri muneris proderemus. Nos igitur tuo imperio parentes, collegimus quanto paucioribus fieri poterit, hos morbos, eorumq; remedia, ea inquam quæ pro tenuitate ingenij noſtri excogitare potuimus. Tu vero pro tua bonitate ac ſapientia omnia refarcies ac perficies, in quibus pro tenuitate noſtra offenderimus. Verùm vt omnia certis quibuſdam finibus complectamur, cum Sanctitas tua, & ſit princeps prouinciarum harum quæ ſubſunt ditioni Eccleſiaſticæ, & ſit Pontifex vniuerſalis Eccleſiæ, ſit etiam Epiſcopus Roma-

nus, nihil nobis dicendum ſumpſimus de his quæ pertinent ad hunc principatum Eccleſiæ, quem tua prudentia optime regi videmus; tangemus tantum ea quæ pertinent ad officium vniuerſalis Pontificis, & nonnulla quæ ſunt Romani Epiſcopi. Illud vero ante omnia, Beatiſſime Pater, putamus ſtatuendum eſſe, vt dicit Ariſtoteles in Polit. ſicut in vnaquaque Repub. ita & in hac Eccleſiaſtica gubernatione Eccleſiæ Chriſti hanc præ omnibus legem habendam, vt quantum fieri poteſt, leges ſeruentur. Nec putemus nobis licere diſpenſare in legibus, niſi vrgenti de cauſa & neceſſaria. Nulla nanque pernicioſior conſuetudo in quauis Repub. induci poteſt, quàm hac legum inobſeruantia, quas ſanctas maiores noſtri eſſe voluerunt, earúmque poteſtatem venerandam & diuinam appellarunt. Scis tu hæc omnia Optime Pont. legiſti iampridem apud Philoſophos & Theologos; illud vero non tantum huic proximum, ſed longe prius & potius ſuperiore putamus, non licere Pontifici & Chriſti Vicario in vſu poteſtatis clauium, poteſtatis inquimus à Chriſto ei collatæ, lucrum aliquod comparare. Hoc etenim eſt Chriſti mandatum: Gratis accepiſtis, gratis date. His primùm ſtatutis, cum Sanctitas veſtra ita gerat curam Eccleſiæ Chriſti, vt miniſtros plurimos habeat, per quos hanc curam exerceat. Hi autem ſunt Clerici omnes, quibus mandatus eſt cultus Dei, Presbyteri præſertim, & maxime Curati, & præ omnibus Epiſcopi. Idcirco ſi gubernatio hæc ſit recte proceſſura, primo danda eſt opera, vt hi miniſtri idonei ſint muneri quo fungi debent.

Primus abuſus in hac parte eſt Ordinatio Clericorum,

corum, & præsertim Presbyterorum, in qua nulla adhibetur cura, nulla adhibetur diligentia, quòd passim quicunque sint imperitissimi, sint vilissimo genere orti, sint malis moribus ornati, sint adolescentes, admittantur ad Ordines sacros, & maxime ad Presbyteratum, ad characterem inquam Christum maxime exprimentem : hinc innumera scandala, hinc contemptus Ordinis Ecclesiastici, hinc diuini cultus veneratio non tantum diminuta, sed etiam propè iam extincta. Ideo putamus optimum fore, si Sanctitas tua primo in hac vrbe præficeret huic negocio duos aut tres Prælatos, viros doctos & probos, qui Ordinationibus Clericorum præessent: iniungeret etiam Episcopis omnibus, adhibitis etiam pœnis censurarum, vt id curarent in suis dioecesibus. Nec permittat Sanctitas vestra, vt quispiam ordinetur, nisi ab Episcopo suo, vel cum licentia deputatorum in vrbe, aut Episcopi sui : insuper vt in Ecclesijs suis quisque Episcopus magistrum habeat, à quo Clerici minores & literis & moribus instruantur, vt iura præcipiunt.

Abusus alius maximi ponderis est in collatione beneficiorum Ecclesiasticorum, maxime Curatorum, & præ omnibus Episcopatuum, in quibus vsus inualuit, vt prouideatur personis quibus conferuntur beneficia, non autem gregi Christi & Ecclesiæ. Ideo in conferendis his beneficijs, Curatis inquam, sed præ alijs Episcopatibus curandum est, vt conferantur viris bonis doctisque : ideo vt per se possint fungi illis muneribus, ad quæ tenentur; insuper illis, quos verisimile est residentiam facturos: non ergo Italo conferendum est beneficium in Hispania,

aut in Britannia, aut è contra : hoc ſeruandum eſt tam in collationibus cũ vacant per deceſſum, quàm in ceſſionibus, in quibus nunc tantum habetur ratio voluntatis cedentis, nullius præterea rei in ceſſionibus : his ſi quiſpiam præficeretur probus vnus pluréſue, bene factum iri putaremus.

Alius abuſus, cum beneficia conferuntur, ſeu cum ceduntur alijs, irrepſit, in conſtituendis ſuper eorum fructibus penſionibus, imò quandoque cedens beneficio omnes ſibi fructus reſeruat. Qua in re illud eſt animaduertendum, nulla alia de cauſa, nullóque alio iure penſiones conſtitui poſſe, niſi vt quaſdam eleemoſynas, quæ in pios vſus & indigentibus concedi debent. Nam redditus ſunt annexi beneficio, vt corpus animo : ideo ſua natura pertinent ad eum qui beneficium habet, vt poſſit ex eis viuere honeſte pro ſuo ordine, ſimúlque queat ſubſtinere impenſas pro diuino cultu, & templi ſacratúmque ædium reparationem, & quod reliquum eſt, impendat in pios vſus; hæc eſt enim natura eorum reddituum. Verum ſicuti in rerum naturæ adminiſtratione nonnulla fiunt à natura vniuerſali præter inclinationem vniuerſalis naturæ : ſic in Pontifice, qui eſt vniuerſalis diſpenſator bonorum Eccleſiæ, ſi viderit eam fructuum portionem, quæ in pios vſus expendi debet, aut eius partem in pium quempiam alium vſum vt expendatur magis expedire, poteſt proculdubio id facere. Ideo iure merito penſionem ponere poteſt, vt ſubueniat egeno, præſertim Clerico, vt honeſte queat vitam ducere, pro eiuſdem ordine. Ideo omnes fructus reſeruari, adimíq; id omne, quod diuino cultui ſuſtentationiq; habentis beneficiũ tribui debet,

bet,magnus eſt abuſus. Itémq; penſiones dari Clericis diuitibus, qui commode & honeſte viuere queunt ex redditibus quos habent, magnus certe abuſus,tollendus vterque.

Alius item abuſus in permutationibus beneficiorum quæ fiunt cum pactionibus, quæ Simoniacæ omnes ſunt,nullóque reſpectu habito niſi lucri.

Abuſus alius omnino auferendus, qui calliditate quadam nonnullorum peritorum iam inualuit in hac Curia : nam cum lege cautum ſit, beneficia teſtamento legari non poſſe, cum non ſint teſtatoris, ſed Eccleſiæ, & vt res hæc Eccleſiaſtica ſeruaretur communis bonorum omnium, non autem fieret priuata cuiuſpiam : inuenit humana, non tamen Chriſtiana,induſtria plurimos modos, quibus huic legi illudatur. Nam fiunt renunciationes Epiſcopatuum,aliorúmq; beneficiorum, primo cum regreſſu,addunt reſeruationem fructuum,addunt reſeruationem collationis beneficiorum.Inſuper cumulant reſeruationem adminiſtrationis,faciúntque hoc pacto Epiſcopum, qui nullum ius habet Epiſcopi : alterum vero, cui iura omnia Epiſcopi competant, non tamen Epiſcopum : Videat Sanctitas tua, quò proceſſit aſſentatoria illa doctrina, qua tandem effectum eſt, vt id liceat quod libeat. Quid quæſo eſt hoc,niſi hæredem beneficij ſibi conſtituere? Alius præter hunc inuentus eſt dolus,cum ſcilicet coadiutores dantur Epiſcopis petentibus, minus idonei quàm ipſi ſint, ita vt, niſi quiſpiam claudere oculos voluerit,liquidò videat hæredē ea ratione inſtitui.

Item lex eſt antiqua inſtaurata à Clemente, ne filij presbyterorum habeant parentum beneficia, ne

ſcilicet res communis hoc modo fiat priuata. Diſpenſatur tamen, vt audimus, in hac veneranda lege. Nolumus tacere id quod veriſſimum eſſe quiuis prudens per ſe iudicauerit, nullam rem magis conflaſſe hanc inuidiam Clericis, vnde tot ſeditiones ſunt ortæ, & aliæ inſtant, quàm hanc auerſionem commodorum & prouentuum Eccleſiaſticorum à communi ad rem priuatam: ante hac omnes ſperabant, nunc in deſperationem adducti, acuunt linguas contra hanc ſedem.

Alius abuſus eſt in expectatiuis & reſeruationibus beneficiorum, quibus & datur occaſio, vt aliena mors deſideretur, & libenter audiatur. Præcludunt etiam aditum ſupremum dignioribus cum vacant, dant litibus cauſam. Omnes has putamus tollendas eſſe.

Abuſus alius eſt eadem calliditate inuentus: Nam quædam beneficia incompatibilia iure ſunt, & appellantur, quæ ex ipſa vi nominis maiores noſtri admonere nos voluerunt, non deberi ea vni conferri: nunc in his diſpenſatur, non tantum duobus, ſed pluribus, & quod peius eſt, in Epiſcopatibus. Hunc morem qui ob auaritiam tantum inualuit, tollendum ducimus, præſertim in Epiſcopatibus. Quid de vnionibus beneficiorum ad vitam vnius, ne ſcilicet obſtet illa beneficiorum pluralitas ad obtinenda incompatibilia, nonne eſt mera fraus legis?

Alius etiã abuſus inualuit, vt Reuerendiſſ. Card. Epiſcopatus conferantur ſeu commendentur, non vnus tantum, ſed plures, quem Pater Beatiſſime putamus magni eſſe momenti in Eccleſia Dei: primo quidem, quia officium Cardinalatus, & officium Epiſcopi,

piſcopi, incompatibilia ſunt. Nam Card. eſt aſſiſtere Sanct. tuæ in gubernanda vniuerſali Eccleſia. Officium autem Epiſcopi eſt, paſcere gregem ſuum, quod præſtare bene, nec vt debet poteſt, niſi habitet cum ouibus ſuis, vt paſtor cum grege.

Præterea Pater Sanct. hic vſus maximè obeſt exemplo. Quomodo nanque hæc ſancta Sedes poterit dirigere & corrigere aliorum abuſus, ſi in præcipuis ſuis membris abuſus tolerantur? Nec ob id quod Cardinales ſint, putamus eis magis licere tranſgredi legem, imò longe minus. Horum enim vita debet eſſe alijs lex: nec imitandi ſunt Phariſæi, qui dicunt & non faciunt, ſed Chriſtus Saluator noſter incepit facere, & poſtea docere. Amplius hic vſus nocet in conſultationibus Eccleſiæ, nam hæc licentia fomentum eſt auaritiæ. Ambiunt præterea Card. à Regibus & Principibus Epiſcopatus, à quibus poſtea dependent: nec poſſunt libere ſententiam dicere, imò ſi poſſent & vellent, fallerentur tamen paſſione animi in iudicando perturbati. Ideo vtinam hic mos tolleretur, & prouideretur Card. vt poſſent honeſtè pro dignitate viuere, omnibus æquales redditus, quod putamus facilè fieri poſſe, ſi vellemus abijcere ſeruitutem Mammonæ, & Chriſto tantùm ſeruire.

His caſtigatis quæ pertinent ad conſtituendos tibi miniſtros, quibus veluti inſtrumentis & cultus Dei bene adminiſtrari, & populus Chriſtianus in vita Chriſtiana bene inſtitui & regi poſſit, accedendum nobis eſt ad illa, quæ ſpectant ad gubernationem Chriſti populi. In qua re Pater Beatiſſime abuſus ille primo & præ omnibus corrigendus eſt, ne

ſcilicet

ſcilicet Epiſcopi primum, & præ omnibus alijs, deinde ne Curati abeſſent à ſuis Eccleſijs & Parochijs, niſi ob grauem aliquam cauſam, ſed reſidentiam facerẽt, maxime Epiſcopi, vt diximus, quia ſunt ſponſi Eccleſiæ ipſis demandatæ. Nam per Deum immortalem, quis miſerabilior viro Chriſtiano conſpectus eſſe poteſt, Chriſtianum orbem peragranti, quàm hæc ſolitudo Eccleſiarum? Omnes ferè paſtores receſſerunt à ſuis gregibus, commiſſi ſunt omnes ferè mercenarijs. Imponenda ergo eſſet magna pœna Epiſcopis præ alijs, deinde Curatis qui abſunt à ſuis gregibus, nõ tantum cenſurarum, ſed etiam ne reciperent redditus illi qui abſunt, niſi impetrata licentia, à tua Sanctitate Epiſcopi, Curati ab Epiſcopis ſuis, per breue aliquod temporis ſpacium. Legantur in hoc aliqua Iura, aliquorum Conciliorum decreta, quibus cautum erat, Epiſcopo non licere abeſſe à ſua Eccleſia, niſi tribus tantum Dominicis.

Abuſus etiam eſt, quòd tot Reuerendiſſ. Card. abſint ab hac Curia, nec aliqua in parte faciant quippiam eius officij quod ſpectat ad Cardinales. Ideo, & ſi fortaſſe non omnes, quia expedire exiſtimamus nonnullos habitare in prouincijs ſuis, nam per illos tanquam per radices quaſdam in totũ orbem Chriſtianum ſparſas continentur populi ſub hac Romana Sede, plurimos tamen eſſet Sanctitatis tuæ vocare ad Curiam, vt hic reſiderent. Hac enim ratione præterquam quod fungerentur officio ſuo Card. prouideretur etiam amplitudini Curiæ, ſuppleretur q; ſi quid ei detractum fuiſſet per receſſum multorum Epiſcoporum, qui ad ſuas Eccleſias ſe contuliſſent.

Alius abuſus magnus, & minime tolerandus, quo vniuerſus

vniuerſus populus Chriſtianus ſcandalizatur, eſt ex impedimentis quæ inferuntur Epiſcopis in gubernatione ſuarum ouium, maxime in puniendis ſceleſtis, & corrigendis. Nam primo multis vijs eximunt ſe mali homines, præſertim Clerici, à iuriſdictione ſui Ordinarij: deinde ſi non ſunt exempti, confugiunt ſtatim ad pœnitentiam, vel ad Datariam, vbi confeſtim inueniunt viam impunitati, & quod peius eſt, ob pecuniam præſtitam: hoc ſcandalū Beatiſſime Pater tantopere conturbat Chriſtianum populum, vt non queat verbis explicari. Tollantur, obteſtamur Sanctitatem tuam per ſanguinem Chriſti, quo redemit ſibi Eccleſiam ſuam, eamq; lauit eodem ſanguine: tollantur hæ maculæ, quibus ſi daretur quiſpiam aditus in quacunq; hominum Republica aut regno, confeſtim, aut paulo poſt in præceps rueret, nulloq; pacto diutius conſtare poſſet: & tamen putamus nobis licere, vt per nos in Chriſtianam Rempub. inducantur hæc monſtra.

Alius abuſus corrigendus eſt in Ordinibus religioſorum, quod adeo multi deformati ſunt, vt magno ſint ſcandalo ſecularibus, exemploq; plurimum noceant. Conuentuales Ordines abolendos eſſe putamus omnes, non tamen vt alicui fiat iniuria, ſed prohibendo, ne nouos poſſint admittere. Sic enim ſine vllius iniuria cito delerentur, & boni religioſi eis ſubſtitui poſſent. Nunc vero putamus optimum fore, ſi omnes pueri, qui non ſunt profeſſi, ab eorum monaſterijs repellerentur.

Hoc etiam animaduertendum & corrigendum cenſemus, in prædicatoribus & confeſſoribus conſtituendis à fratribus, quod ab eorum præfectis pri-

mum adhiberetur magna diligentia, vt idonei eſſent, deinde vt præſentarentur Epiſcopis, quibus præ omnibus cura Eccleſiæ eſt demandata, á quibus examinarentur per ſe, vel per viros idoneos, nec niſi eorũ conſenſu admitterẽtur ad hæc peragenda.

Diximus Beatiſſime Pater, non licère aliquo pacto in vſu clauium aliquid lucri vtenti comparari: eſt in hac re firmum verbum Chriſti: Gratis accepiſtis, gratis date. Hoc non tantum ad Sanctitatem tuam pertinet, ſed ad omnes qui ſunt participes huius poteſtatis, ideo à legatis & nuncijs vellemus idem ſeruari. Nam ſicut vſus, qui nunc inualuit, dedecorat hanc Sedem, & conturbat populum, ita ſi fieret è contra, maximum decus huic Sedi compararetur, & ædificaretur mirifice populus.

Abuſus alius turbat Chriſtianum populum in Monialibus, quæ ſunt ſub cura fratrum conuentualium, vbi in pleriſq; monaſterijs fiunt publica ſacrilegia cum maximo omnium ſcandalo. Auferat ergo Sanctitas veſtra omnem eam curam à Conuentualibus, eamque det aut Ordinarijs, aut alijs, prout melius videbitur.

Abuſus magnus & pernicioſus eſt in Gymnaſijs publicis, præſertim in Italia, in quibus multi Philoſophiæ profeſſores impietatem docent, imò in templis fiunt diſputationes impijſſimæ: & ſi quæ ſunt piæ, tractantur in eis res diuinæ coram populo valde irreuerenter: ideo putaremus indicendum Epiſcopis, vbi ſunt publica Gymnaſia, vt per eos admonerentur Lectores qui legunt, ne docerent adolescentes impietatem, ſed oſtenderent infirmitatem luminis naturalis in quæſtionibus pertinentibus ad Deum

um, ad mundi nouitatem, vel æternitatem, & ſimilia, eoſque ad pietatem dirigerent. Similiter ne permitterent fieri publicas diſputationes de huiuſmodi quæſtionibus, neque etiam de rebus Theologicis, quæ certe multum exiſtimationis perdunt apud vulgus, ſed priuatim de his rebus fiant diſputationes, publicæ de alijs quæſtionibus Phyſicis. Idemque iniungendum eſſet omnibus alijs Epiſcopis, maxime inſignium ciuitatũ, in quibus huius generis diſputationes fieri ſolent. In impreſſione etiam librorum eadem adhibenda eſſet diligentia, ſcribendumque Principibus omnibus, vt caueant, ne paſſim quiuis libri in eorum ditione imprimantur. Dandaque eſſet huius rei cura Ordinarijs. Et quoniam pueris in ludis ſolent nunc legi Colloquia Eraſmi, in quibus multa ſunt, quæ rudes animos informant ad impietatem, ideo eorum lectio in ludis literarijs prohibenda eſſet, & ſi qua alia ſunt huius ordinis.

Poſt hæc quæ ad inſtituendos miniſtros tuos in hac vniuerſalis Eccleſiæ cura, & in eius deinde adminiſtratione ſpectare videntur, animaduertendum eſt in Gratijs, quæ fiunt à tua Beatitudine, præter priores abuſus, alios quoq; abuſus introductos eſſe.

Primus eſt in fratribus ſeu religioſis apoſtatis, qui poſt votum ſolemne à ſua religione recedunt, impetrantque, ne teneantur gerere habitum ſui Ordinis, imò nec veſtigium habitus, ſed tantũ veſtem honeſtam Clericalem: prætermittamus nunc de lucro. Iam enim diximus in principio, non licere ex vſu clauium & poteſtatis à Chriſto traditæ cõparare ſibi lucrum; ſed etiam ab hac gratia abſtinendum. Nam habitus eſt ſignũ profeſſionis, vnde nec ab Epiſcopo

poteſt dimitti, cui tenẽtur hi apoſtatæ, ideo hæc gratia eis concedi non deberet, neq; etiam cum ipſi receſſerint à voto, quo Deo ſe obligarant, eis permittatur, vt habeant beneficia, neque adminiſtrationes.

Alius abuſus in Quæſtuarijs ſancti Spiritus, ſancti Antonij, alijſq; huius generis, qui decipiunt ruſticos & ſimplices, eóſque innumeris ſuperſtitionibus implicant: tollendos hos Quæſtuarios cenſemus.

Abuſus alius in diſpenſatione cum conſtituto in ſacris Ordinibus, vt poſſit vxorem ducere: hæc diſpenſatio non eſſet vlli danda, niſi pro conſeruatione populi cuiuſpiam, vel gentis, vbi eſſet publica cauſa grauiſſima, præſertim his temporibus, in quibus vrgent Lutherani hanc rem maximè.

Abuſus in diſpenſatione in nuptijs inter conſanguineos, ſeu affines, certe in ſecundo gradu non putamus faciendam eſſe, niſi ob publicam cauſam grauem. In alijs vero gradibus, non niſi ob cauſam honeſtam, & abſque pecunia, vt diximus, niſi iam prius coniuncti eſſent, vbi liceret pro abſolutione à peccato iam perpetrato imponi mulcta pecuniaria, poſt abſolutionem, & deputari ad pios vſus, in quibus facit Sanctitas tua impenſas. Nam ſicut vbi nõ eſt peccatum in vſu clauium, nihil exigi poteſt pecuniæ, ita vbi abſolutio petitur à peccato, imponi mulcta pecuniaria poteſt, & deputari ad pios vſus.

Abuſus alius in abſolutione Simoniaci: proh dolor, quantum in Eccleſia Dei regnat hoc peſtilens vitium! adeo vt quidam non verentur Simoniam committere: deinde confeſtim petunt abſolutionẽ à pœna, imò eam emunt, ſicq; retinent beneficium quod emerunt. Non dicimus Sanctitatem tuam nõ poſſe

posse pœnam illam, quæ est de iure positiuo constituta, eis condonare, sed quod nullo pacto debeat, vt tanto sceleri resistatur, quo nullum pernicioſius, nec magis scandaloſum.

Licentia etiam testandi Clericis de bonis Ecclesiæ non esset danda, nisi pro causa vrgenti, ne bona pauperum conuerterentur in priuatas delicias & amplificationes domorum.

Confessionalia autem cum vsu altaris portatilis non essent facilè danda, sic enim vilescunt Ecclesiasticæ res, & Sacramentũ omnium præcipuum. Nec indulgentiæ item dandæ essent, nisi semel in anno in vnaquaque insignium ciuitatum. Commutatio etiam votorum neque ita facilè facienda, neq; commutanda, præterquam in æquiualens bonum.

Consueuere etiam mutari voluntates vltimæ testatorum, qui ad pias causas legant quampiam pecuniæ summã, quam authoritate Sanctitatis tuæ transferunt ad hæredem vel legatarium, ob prætensam paupertatem &c. Idque ob lucrum certe, nisi facta sit magna mutatio in re familiari hęredis per obitum testatoris, ita quod verisimile sit, testatorem ob eam mutationem mutaturum fuisse voluntatem. Voluntates testatorum mutari, impium est: de lucro iam toties diximus, quare putamus omnino abstinendũ.

Omnibus in summa explicatis quæ pertinent ad vniuersalis Ecclesiæ Pontificem, quantum animo potuimus comprehendere, restat vt nonnulla dicamus quæ pertinent ad Romanum Episcopum. Hæc Romana ciuitas & Ecclesia, mater est & magistra aliarum Ecclesiarum. Ideo maximè in ea vigere debet diuinus cultus & morum honestas: ideo Beatissime

tiſſime Pater ſcandalizantur omnes exteri, qui ingrediuntur templum Beatiſſimi Petri, vbi ſacerdotes quidam ſordidi, ignari, induti paramẽtis & veſtibus, quibus nec in ſordidis ædibus honeſte vti poſſent, Miſſas celebrant: hoc magnum eſt omnibus ſcandalum: ideo iniungendum eſt Reuerendiſſimo Archipresbytero, vel Reuerendiſſimo Pœnitentiario, vt hæc curent, & amoueant hoc ſcandalum, ſicq; in alijs Eccleſijs.

In hac etiam vrbe meretrices vt matronæ incedunt per vrbem, ſeu mula vehuntur, quas aſſectantur de media die nobiles familiares Card. Clericiq;. Nulla in vrbe vidimus hanc corruptionem, præterquam in hac omnium exemplari; habitant etiam inſignes ædes: corrigendus etiam hic turpis abuſus.

Sunt etiam in hac vrbe priuatorum ciuium odia, & inimicitiæ, quas componere, & ciues conciliare præcipue intereſt Epiſcopi; ideo per Cardinales quoſdam Rom. præſertim qui magis eſſent idonei, omnes hæ inimicitiæ componendæ eſſent, & ciuium animi conciliandi.

Sunt in hac vrbe hoſpitalia, ſunt pupilli, ſunt viduæ, harum cura maximè pertinet ad Epiſcopum & ad Principem, ideo Sanctitas tua per Cardinales viros probos poſſet etiam commode hæc omnia curare.

Hæc ſunt Beatiſſime Pater, quæ in præſentia pro tenuitate ingenij noſtri colligenda eſſe duximus, & quæ nobis corrigenda viderentur. Tu vero pro tua bonitate & ſapientia omnia moderabere: nos certe ſi non rei magnitudini, quæ noſtras vires longe ſuperat, conſcientiæ tamen noſtræ ſatisfecimus, non ſine

magna

magna ſpe, vt ſub te Principe videamus Eccleſiam Dei purgatam, formoſam, vt columbam, ſibi concordem, in vnum corpus conſentientem, cum æterna tui nominis memoria. Sumpſiſti tibi nomen Pauli, imitaberis ſperamus charitatem Pauli. electus fuit ille vt vas, quod deferret nomen Chriſti per gentes: te vero ſperamus electum, vt nomen iam Chriſti oblitum à gẽtibus & à nobis Clericis, reſtituas, in cordibus & in operibus noſtris ægritudines ſanes, oues Chriſti in vnum ouile reducas, amoueaſq́, à nobis iram Dei, & vltionem eam quam meremur, iam paratam, iam cerui cibus noſtris imminentem.

Gaſper Card. Contarenus.
Ioh. Petrus Card. Theatinus. Poſtea Pp. Paul
Iacobus Card. Sadoletus. lus 4.
Reginaldus Card. Anglicus. cognomẽto Polus.
Fredericus Arch. Salernitanus.
Hieronymus Arch. Brunduſinus.
Ioh. Matthæus Epiſcopus Veronenſis.
Gregorius Abbas ſancti Georgij Venet.
Frater Thomas magiſter ſacri Palatij.

FINIS.

Pag. 6. lin. 22. vniuerſali, lege particulari ex Conc. Petr. Crab.